

УДК 341.1:347.53

DOI 10.32782/2523-4269-2024-86-116-120

Іваненко Дмитро Дмитрович,

кандидат юридичних наук, доцент

*(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6728-4488>

МІЖНАРОДНИЙ КОМПЕНСАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ АГРЕСІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Статтю присвячено дослідженню особливостей міжнародного компенсаційного механізму відшкодування збитків, завданих агресією російської федерації на території України з 24 лютого 2022 р. Аналізуються міжнародні акти, що зобов'язали агресора нести відповідальність за вчинені міжнародно-протиправні дії, визначили необхідність створення міжнародного механізму відшкодування, рекомендували створити міжнародний реєстр збитків. Здійснено комплексний аналіз основних складових елементів, що стосуються створення та функціонування міжнародного компенсаційного механізму. Зазначено про особливості конфіскації суверенних активів російської федерації на міжнародному рівні з метою передачі коштів до компенсаційного фонду.

Ключові слова: *військова агресія, збитки, компенсація, компенсаційна комісія, компенсаційний фонд, міжнародний компенсаційний механізм, реєстр збитків, шкода.*

Постановка проблеми. Неспровокована та невинуватана військова агресія російської федерації завдала значної шкоди та збитків на території України. Злочинні дії агресора грубо порушили норми міжнародного права, міжнародного гуманітарного права, Статут ООН, підривають європейську та глобальну безпеку.

Значний масштаб завданої на території України шкоди та збитків не залишився без уваги міжнародного співтовариства. Тому наразі триває створення міжнародного компенсаційного механізму з метою покриття шкоди та збитків, завданих агресором.

Міжнародний компенсаційний механізм містить низку новел, що стосуються питань організації діяльності, порядку виплати компенсації, наповнення міжнародного фонду відшкодування. Вказаний механізм має багаторівневу та багатокомпонентну структуру на міжнародному та національному рівні, перебуває у процесі узгодження процедур функціонування. Це свідчить про важливість порушеного питання та обумовлює вибір автором напряму дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання компенсації збитків, завданих агресією російської федерації проти України, є об'єктом наукового пошуку багатьох вітчизняних науковців, таких як В. Антипенко, А. Антипенко, Т. Грабович, Р. Кірін, В. Примак, Н. Оніщенко, В. Теремецький та ін. Питання створення та функціонування міжнародного компенсаційного механізму перебуває у фокусі дослідження таких зарубіжних науковців, як К. Джорджетті, П. Пірсал, Ч. Котибі, Ю. Хартман та ін. Відсутність комплексного дослідження міжнародного компенсаційного механізму відшкодування збитків підкреслює актуальність обраної теми дослідження.

Метою цієї статті є з'ясування особливостей створення та функціонування міжнародного компенсацій-

ного механізму відшкодування шкоди та збитків, завданих агресією російської федерації, на міжнародному та національному рівні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй ухвалила Резолюцію «Забезпечення засобів правового захисту та репарацій у зв'язку з агресією проти України» (надалі – Резолюція ГА ООН), яка визнала необхідність притягнення російської федерації до відповідальності за агресію проти України, рекомендує створити реєстр завданих збитків, визнає необхідність відшкодування шкоди, завданої порушенням міжнародного права [1]. Резолюція ГА ООН містить низку новацій внаслідок неможливості використання механізму Компенсаційної комісії ООН (UNCC). Рекомендовано створити реєстр, що забезпечить фіксацію у документальній формі доказів нанесених збитків протиправними діями російської федерації, сприятиме та координуватиме збір доказів. Реєстр створюватиметься державами-членами, збиратиме докази та фіксуватиме збитки, претензії з метою виплати репарацій [2]. Комітет Міністрів Ради Європи у Резолюції від 12.05.2023 № CM/Res(2023)3 «Про встановлення Розширеної часткової угоди про Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України» [3] затвердив Статут Реєстру збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України (надалі – Реєстр). На Саміті Ради Європи прийнято Рейк'явіцьку декларацію. Додаток I «Декларація на підтримку розширеної часткової угоди про Реєстр збитків» визнав обов'язок російської федерації нести правові наслідки за вчинені міжнародно-протиправні дії в Україні, визначив необхідність створення міжнародного механізму відшкодування, рекомендував створити міжнародний реєстр збитків [4]. Отже, міжнародне співтовариство санкціонує

створення компенсаційного механізму відшкодування збитків, завданих агресією російської федерації проти України, з метою відновлення справедливості та відшкодування шкоди.

Реєстр створено з метою документального обліку доказів, що стосуються заяв про відшкодування збитків, втрат чи шкоди, завданих з 24 лютого 2022 р. міжнародно-протиправними діями російської федерації на території України. Такий Реєстр є платформою міжурядового співробітництва в інституційних рамках Ради Європи. Реєстр має статус юридичної особи згідно із законодавством Королівства Нідерланди та України, знаходиться у м. Гаага. Заплановано створити допоміжний офіс в Україні для підтримки зв'язку з Урядом України, розповсюдження інформації серед потенційних заявників щодо мети діяльності, процедури подання заяв. До посадових осіб Реєстру застосовується Генеральна угода про привілеї та імунітети Ради Європи. Реєстр має бюджет, підготовлений Виконавчим Директором та затверджений Конференцією. Формується за рахунок щорічних внесків Учасників та добровільних внесків Асоційованих членів. Розмір внесків визначає Конференція з прив'язкою до щорічної шкали внесків до бюджету Ради Європи. Звітність складає Генеральний секретар Ради Європи згідно з Фінансовим регламентом Ради Європи, затверджує Конференція. Отримана Реєстром інформація про заяви та збитки є конфіденційною. Правила доступу, обміну інформацією, захисту даних, пропонуються Радою та затверджуються Конференцією. Статут Реєстру може бути змінений тільки рішенням Комітету Міністрів Ради Європи у складі, що обмежується виключно представниками Учасників Реєстру та рішенням Конференції [3]. Отже, правовою основою створення та діяльності Реєстру є Резолюцію ГА ООН A/RES/ES-11/5 «Сприяння здійсненню правового захисту і забезпечення відшкодування шкоди у зв'язку з агресією проти України» від 14 листопада 2022 року та Резолюція від 12.05.2023 № CM/Res(2023)3 «Про встановлення Розширеної часткової угоди про Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України». Зазначені міжнародні документи мають за мету притягнути російську федерацію до відповідальності за порушення норм міжнародного права та міжнародного гуманітарного права на території України шляхом відшкодування збитків за допомогою створеного міжнародного компенсаційного механізму. Попередньо, можна зробити висновок, що Реєстр створено строком на три роки з можливістю продовження його діяльності.

Діяльність Реєстру забезпечується такими структурними елементами, що мають різне функціональне призначення та поставлені завдання:

1) Конференція Учасників (надалі – Конференція) надає дозвіл на приєднання до Реєстру державі або міжнародній організації. Необхідно зауважити, що учасниками Реєстру можуть бути держави-члени, держави-спостерігачі Ради Європи та Європейського Союзу, держави, що проголосували за Резолюцію ГА ООН A/RES/ES-11/5 від 14.11.2022 р. у статусі Учасника або Асоційованого члена. Конференція формується з представників Учасників (по одному представнику від кожного Учасника), обирає Голову та двох його заступників строком на три роки. Збирається за потребою, але не рідше одного разу на рік. Конференція приймає рішення 2/3 голосів. Асоційовані Члени мають право дорадчого голосу. Конференція відповідає за діяльність Реєстру, виконання статутних завдань, затвердження правил

та положень, призначення членів Ради Реєстру, визначення Виконавчого Директора, затвердження бюджету та звіту про діяльність тощо [3];

2) Рада Реєстру формується з семи членів, які призначаються на посаду Конференцією строком на три роки з можливістю одноразового переобрання. Кількісний склад може змінюватись з урахуванням обсягу, складності, завантаженості. Очолюють Раду Голова та Заступник, які призначаються на три роки з можливістю одноразового переобрання. Рада збирається щоквартально для визначення прийнятності заяв для включення до Реєстру, прийняття рішень щодо функціональних повноважень. Виконавчий Директор бере участь у засіданнях Ради з правом дорадчого голосу. Рада щоквартально звітує перед Конференцією щодо отриманих заяв, включених до Реєстру заяв відповідної категорії, загальну суму компенсації, інших питань діяльності Реєстру. Рада визначає дату відкриття Реєстру для подання заяв, пропонує правила регулювання діяльності Реєстру, визначення прийнятності заяв тощо [3];

3) Виконавчий Директор представляє Реєстр та діє від його імені. Визначається Конференцією згідно з пропозицією Уряду України, призначається та звільняється з посади за обґрунтованих підстав Генеральним секретарем Ради Європи та згодою Конференції. Укладені Виконавчим Директором Договори, що забезпечують координацію збору доказів або обмін інформацією, затверджуються Радою. Виконавчий Директор здійснює адміністрування роботи Секретаріату, забезпечує підтримку роботи Конференції та Ради, відповідає за направлення заяв до Ради з метою схвалення включення до Реєстру, підтримує зв'язок з національними та міжнародними органами, процесом збору заяв та доказів тощо [3];

4) Секретаріат забезпечує функціональну, технічну, адміністративну підтримку діяльності Реєстру, має повну адміністративну незалежність від Ради Європи та її органів. Положення про персонал Ради Європи поширюється на Секретаріат. Секретаріат очолює Виконавчий Директор [3].

Таким чином, створений Реєстр функціонує поза структурами ООН, і його діяльність позбавлена впливу з боку російської федерації. Згідно з вищевказаними документами визначено мандат, завдання, юридичний статус, місцезнаходження, фінансування, конфіденційність, питання правонаступництва Реєстру. Діяльність Реєстру забезпечують Конференція, Рада, Виконавчий Директор, Секретаріат відповідно до функціональних повноважень та статутних завдань. Створення Реєстру є першим кроком для початку роботи міжнародного компенсаційного механізму. Він спрямований на формування бази даних про постраждалих та доказову базу, обрахунок суми поданих заяв за відповідними категоріями. Реєстр не здійснює розгляд поданих заяв по суті, не оцінює розмір шкоди та збитків, не призначає компенсацію.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації» від 20.03.2022 № 326 (надалі – Порядок) врегульовано процедуру визначення шкоди та збитків, передбачено напрями визначення шкоди та збитків, встановлено показники оцінки у натуральній та грошовій формах, закріплено відповідальних за напрями роботи суб'єктів [7]. Правовий аналіз норм перших редакцій Порядку свідчить про його недосконалість внаслідок неможливості реально забезпечити відшко-

дування. Внаслідок створення Реєстру, відповідно до норм Резолюції від 12.05.2023 № CM/Res(2023)3 «Про встановлення Розширеної часткової угоди про Реєстр збитків, завданих агресією Російської Федерації проти України», Порядок було вдосконалено та адаптовано під потреби Реєстру шляхом: визначення суб'єктів подання, поділу їх на категорії та підкатегорії за видами шкоди та збитків (фізичні особи (категорія А), держава Україна (категорія В), юридичні особи (категорія С); розробки структури методик визначення шкоди та збитків; формування орієнтовного переліку документів, що підтверджують відповідність шкоди та збитків критеріям Реєстру. Порядок спрямований на узгодження та сумісність національних та міжнародних правових механізмів, що стосуються процесу подання заяв про відшкодування, інформації та доказової бази до Реєстру.

Необхідно зауважити про спрощення процедури подання заяв до Реєстру – заявники не потребують попереднього судового підтвердження юридичних фактів. Державні реєстри містять значну кількість інформації про юридичний статус суб'єктів та об'єктів, юридичні факти, що мають значення для формування доказової бази. У свою чергу, це ставить питання обміну даними, порядок доступу до них зацікавлених та уповноважених суб'єктів. Окремим питанням є правопросвітницька робота урядових та неурядових структур з метою поширення інформації про діяльність Реєстру, процедуру збирання доказів та подання заяв до Реєстру. Головним питанням оцінки збитків, завданих агресією є методика оцінки. Норми чинного законодавства свідчать, що деякі методи вже повноцінно використовуються, деякі перебувають у процесі розробки. Питання методик оцінки шкоди та збитків є важливим внаслідок різноманітних підходів на національному та міжнародному рівні.

Додаток до Порядку врегульовує загальні засади оцінки збитків. Методика містить інформацію стосовно сфери її застосування, та встановлює методичні засади визначення розміру збитків. Мета оцінки передбачає визначення розміру реальних збитків, упущеної вигоди, витрат, необхідних для відновлення майна та майнових прав у вартісному виразі для подання постраждалими заяв про компенсацію, подання позовів до судових інстанцій, зокрема міжнародних [7]. Методика RDNA3 враховує тільки прями збитки від руйнування або пошкодження інфраструктури, оцінені в грошовому еквіваленті [8]. Окремим питанням є оцінка шкоди, завданої життю, здоров'ю та психічному здоров'ю фізичних осіб на території України. Однозначно методика повинна узгоджуватись із «Ризькими принципами» та фокусує увагу на потребах постраждалих від агресії.

Отже, норми вітчизняного законодавства визначили суб'єктів подання, які зазнали шкоди та збитків на території України з 24 лютого 2022 р., показники обрахування завданої матеріальної та нематеріальної шкоди. Наразі формується орієнтовний перелік документів, що підтверджують відповідність шкоди та збитків критеріям Реєстру збитків, триває процес узгодження та застосування методик. Також триває правопросвітницька робота серед постраждалих про порядок формування та подання доказів до Реєстру збитків. Оптимізується процес адміністрування державними реєстрами щодо удосконалення адміністративних процедур збору даних.

Ще одним елементом міжнародного компенсаційного механізму є компенсаційна комісія, що на теперішній час перебуває у процесі формування. Для створення компенсаційної комісії необхідно укласти багатосто-

ронню міжнародну угоду та ратифікувати її сторонами. Оскільки російська федерація вийшла з багатьох міжнародно-правових угод, міжнародна спільнота спрямовує зусилля на притягнення її до відповідальності шляхом сплати репарацій у примусовому порядку. Тому зусилля сфокусовані на створенні примусового механізму відшкодування шкоди. Паралельно триває створення міжнародного трибуналу з метою розслідування та притягнення до відповідальності винних за скоєння військових злочинів проти людяності [5]. Після створення компенсаційного механізму Реєстр буде передано до його складу. Передача включатиме цифрову платформу Реєстру з інформацією про заяви та докази, архіви, майно, банківські рахунки, IT-обладнання з відповідним програмним забезпеченням, контракти, договори тощо. Рада пропонує правила та процедури передачі Реєстру до компенсаційного механізму. Правила передачі затверджує Конференція. Завершення передачі визначатиметься Радою та підтверджуватиметься Конференцією, а Реєстр припинить діяльність як Розширена часткова угода Ради Європи [3].

Необхідно зауважити, що діяльність Реєстру орієнтована на потреби жертв агресії. Під час неформальної конференції міністрів юстиції Ради Європи прийнято «Ризькі принципи», що врегульовують головні засади функціонування Реєстру збитків: 1) орієнтація на потреби жертв агресії; 2) правова основа діяльності; 3) авторитет та міжнародна легітимність; 4) підтримка національних українських органів влади; 5) узгодженість, взаємодоповнюваність, функціональна сумісність; 6) залучення громадськості; 7) діяльність з метою ефективного відшкодування збитків [6].

Третім елементом міжнародного компенсаційного механізму є компенсаційний фонд. Основним джерелом покриття є підсанкційні суверенні активи російської федерації. За повідомленням видання Bloomberg вже накладено санкції на активи більше 200 млрд євро [9]. Міжнародний депозитарій Euroclear повідомив, що за три квартали 2023 р. відсотки по залишкам підсанкційних активів російської федерації становили 3,3 млрд долл. [10]. Сьогодні міжнародне співтовариство працює над питанням створення правового механізму конфіскації суверенних активів російської федерації з метою передачі компенсаційному фонду. Конфіскація таких активів є складним юридичним процесом. Я. Барч доречно вказує на базові елементи міжнародного формату виплати репарацій: 1) держави, у яких знаходяться активи російської федерації та олігархів повинні укласти міжнародну угоду; 2) міжнародна угода повинна передбачати зобов'язання замороження та конфіскацію резервів центрального банку російської федерації та її громадян (необхідно визначити критерії зв'язку з путінським режимом та судові процедури захисту прав приватних осіб); 3) міжнародний договір повинен закріпити обов'язок проведення такої конфіскації на рівні національного права окремих держав, як юридична основа національного законодавства, їх відповідне тлумачення такої конфіскації; 4) держава, що конфіскує резерви центрального банку російської федерації та майна російських олігархів, повинна стати розпорядником коштів. Міжнародна угода повинна регулювати спільний механізм передачі коштів Україні та постраждалим від злочинів російської федерації [11]. Прикладом такої діяльності є законопроект США «Акт з відновлення економічного процвітання та можливостей (REPO) для українців» (надалі – REPO). Розділи REPO визначають повноваження та процедуру взаємодії Президента, Державного Секретаря, Конгресу,

Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерства фінансів США у процесі арешту підсанкційних активів російської федерації та передачі їх Фонду підтримки України. Наприклад, Розділ 102 REPO визначає, що російська федерація несе відповідальність за фінансовий тягар відновлення України та витрати, пов'язані з незаконним вторгненням. Повна сума виплат, яку російська федерація повинна сплатити Україні, буде визначена міжнародним органом, якому буде доручено визначати компенсацію та надавати допомогу Україні. Російська федерація повідомлена про можливість виконати міжнародні зобов'язання, включаючи компенсацію. В рамках окремої угоди російська федерація може брати участь у процесі оцінки повної вартості незаконної війни та виділення коштів для компенсації збитків, втрат та шкоди. Якщо вона не зможе зробити це, США та інші країни повинні вивчити можливості для забезпечення компенсації Україні, включаючи конфіскацію та перепрофілювання активів російської федерації [12].

Необхідно зауважити, на міжнародному та національному рівнях законодавство про репарації має динамічний характер.

Висновки. Міжнародний компенсаційний механізм є складною, багаторівневою, багатокомпонентною системою, що пояснюється значним масштабом скоєних російською федерацією порушень міжнародного права та міжнародного гуманітарного права. Модель міжнародного компенсаційного механізму містить такі елементи: реєстр збитків, компенсаційна комісія, компенсаційний фонд. Досягнення поставлених завдань вимагає узгодженості дій міжнародного співтовариства, гармонізації національного та міжнародного законодавства відповідно до потреб міжнародного компенсаційного механізму. Сьогодні міжнародне співтовариство працює над правовим механізмом конфіскації суверенних активів російської федерації з метою їх передачі компенсаційному фонду для виплат жертвам та постраждалим внаслідок агресії.

Список використаних джерел

1. General Assembly Adopts Text Recommending Creation of Register to Document Damages Caused by Russian Federation Aggression against Ukraine, Resuming Emergency Special Session. United Nations. November 14, 2022. URL: <https://bit.ly/3U9nPry> (дата звернення: 15.02.2024).
2. Giorgetti C., Kliuchkovsky M., Pearsall P., Sharpe J. Historic UNGA Resolution Calls for Ukraine Reparations. URL: <https://bit.ly/3U0uIKC> (дата звернення: 15.02.2024).
3. Resolution CM/Res(2023)3 establishing the Enlarged Partial Agreement on the Register of Damage Caused by the Aggression of the Russian Federation against Ukraine (Adopted by the Committee of Ministers on 12 May 2023 at the 1466th meeting of the Ministers' Deputies). URL: <https://bit.ly/43SdzXO> (дата звернення: 15.02.2024).
4. Reykjavík Declaration – United around our values. Fourth Summit (16-17 May 2023, Reykjavík, Iceland). URL: <https://bit.ly/4cQg3Ki> (дата звернення: 15.02.2024).
5. Мудра І. Україна готує roadmap зі створення міжнародної угоди щодо компенсації завданих РФ збитків. *Юридична газета – онлайн версія*. URL: <https://bit.ly/4cP0CCi> (дата звернення: 11.03.2024).
6. Declaration of the informal Conference of Ministers of Justice of the Council of Europe. On the occasion of the Conference: «On the Path to Justice for Ukraine: Advancing Accountability, Reuniting Children with Their Families, and Supporting the Resilience of its Justice System» (11 September 2023, Riga, Latvia). URL: <https://bit.ly/4cP0XF4> (дата звернення: 15.02.2024).
7. Про завершення Порядку визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації: Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок від 20.03.2022 № 326. URL: <https://bit.ly/3xv0RSR> (дата звернення: 15.02.2024).
8. Ukraine – Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). February 2022 – December 2023 (English). URL: <https://bit.ly/3Ub8mXO> (дата звернення: 15.02.2024).
9. Nardelli A., Valero J. Russia's Frozen Cash Earns €3 Billion as EU Haggles Over How to Tap It. URL: <https://bloom.bg/3xCYCwC> (дата звернення: 15.02.2024).
10. Euroclear delivers robust performance in Q3 2023. URL: <https://bit.ly/3vDgOWD> (дата звернення: 15.02.2024).
11. Барч Я. Агресія Росії проти України: Як забезпечити ефективний розгляд вимог щодо виплати Росією репарацій. URL: <https://bit.ly/4aJfbFw> (дата звернення: 15.02.2024).
12. Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act or the REPO for Ukrainians Act. URL: <https://bit.ly/3VQZyHS> (дата звернення: 15.02.2024).

References

1. General Assembly Adopts Text Recommending Creation of Register to Document Damages Caused by Russian Federation Aggression against Ukraine, Resuming Emergency Special Session. United Nations. November 14, 2022. Retrieved from: <https://bit.ly/3U9nPry> [in English].
2. Giorgetti C., Kliuchkovsky M., Pearsall P., Sharpe J. Historic UNGA Resolution Calls for Ukraine Reparations. Retrieved from: <https://bit.ly/3U0uIKC> [in English].
3. Resolution CM/Res(2023)3 establishing the Enlarged Partial Agreement on the Register of Damage Caused by the Aggression of the Russian Federation against Ukraine (Adopted by the Committee of Ministers on 12 May 2023 at the 1466th meeting of the Ministers' Deputies). Retrieved from: <https://bit.ly/43SdzXO> [in English].
4. Reykjavík Declaration – United around our values. Fourth Summit (16-17 May 2023, Reykjavík, Iceland). Retrieved from: <https://bit.ly/4cQg3Ki> [in English].
5. Mudra, I. Ukrayina gotue roadmap zi stvorennia mizhnarodnoyi ugodi schodo kompensatsiyi zavdanih rf zbitkiv. *Yuridichna gazeta – onlayn versiya* [Ukraine is preparing a roadmap for the creation of an international agreement on compensation for the damage caused by the Russian Federation]. Retrieved from: <https://bit.ly/4cP0CCi> [in Ukrainian].
6. Declaration of the informal Conference of Ministers of Justice of the Council of Europe. On the occasion of the Conference: «On the Path to Justice for Ukraine: Advancing Accountability, Reuniting Children with Their Families, and Supporting the Resilience of its Justice System» (11 September 2023, Riga, Latvia). Retrieved from: <https://bit.ly/4cP0XF4> [in English].

7. Pro zatverdzhennia Poriadku vyznachennia shkody ta zbytkiv, zavdanykh Ukraini vnaslidok zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy; Poriadok vid 20.03.2022 № 326 [On approval of the Procedure for determining the damage and losses caused to Ukraine as a result of armed aggression of the Russian Federation: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 20, 2022 No. 326]. Retrieved from: <https://bit.ly/3xv0RSR> [in Ukrainian].

8. Ukraine – Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3). February 2022 – December 2023 (English). Retrieved from: <https://bit.ly/3Ub8mXO> [in English].

9. Nardelli, A., & Valero, J. Russia's Frozen Cash Earns €3 Billion as EU Haggles Over How to Tap. Retrieved from: <https://bloom.bg/3xCYCwC> [in English].

10. Euroclear delivers robust performance in Q3 2023. Retrieved from: <https://bit.ly/3vDgOWD> [in English].

11. Barch, Y. Ahresiia Rosii proty Ukrainy: Yak zabezpechyty efektyvnyi rozghliad vymoh shchodo vyplaty Rosiieiu reparatsii [Russia's aggression against Ukraine: How to ensure effective consideration of demands for reparations by Russia]. Retrieved from: <https://bit.ly/4aJfbFw> (дата звернення: 15.02.2024). [in Ukrainian].

12. Rebuilding Economic Prosperity and Opportunity for Ukrainians Act or the REPO for Ukrainians Act. Retrieved from: <https://bit.ly/3VQZyHS> [in English].

Ivanenko Dmytro,

PhD in Law, Associate Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6728-4488>

INTERNATIONAL COMPENSATION MECHANISM OF COMPENSATION FOR DAMAGES CAUSED BY THE AGGRESSION OF THE RUSSIAN FEDERATION

The scientific article deals with the creation of an international compensation mechanism of compensation for damage and losses caused by the aggression of the Russian Federation on the territory of Ukraine. The article emphasizes that the international community is determined to oblige the Russian Federation to compensate for the damage and losses caused by the aggression. During the Council of Europe Summit in Reykjavik, the Statute of the Register of Damages Caused by the Russian Federation's Aggression Against Ukraine was approved. The Conference of Ministers of Justice of the Council of Europe adopted the "Riga Principles" that regulate the main principles of functioning of the Register of Damages.

The damage register was created for the purpose of documenting the evidence related to claims for compensation for damages caused by the internationally illegal actions of the Russian Federation on the territory of Ukraine since February 24, 2022. The registry does not have the jurisdictional function of making decisions regarding claims.

Members of the register can be member states, observer states of the Council of Europe, and the European Union in the status of Participant or Associate member. The register consists of the Conference of Participants, the Board of the Register, the Executive Director, and the Secretariat.

Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On approval of the Procedure for determining damage and losses caused to Ukraine as a result of the armed aggression of the Russian Federation" as of 20.03.2022 No. 326 defined the subjects of the submission, divided them into categories, subcategories by types of damage and losses: natural person (category A); the state of Ukraine (category B); legal entities (enterprises, institutions, organizations) (category C).

The second step in creating an international compensation mechanism is to secure funding. The main source of coverage is the sanctioned sovereign assets of the Russian Federation. Today, the international community is working on a legal mechanism for the confiscation of sovereign assets of the Russian Federation in order to transfer them to the Compensation Mechanism for payments to victims of aggression and to people injured by the aggression of the Russian Federation.

Key words: military aggression, damages, compensation, compensation commission, compensation fund, international compensation mechanism, register of damage, damage.

Надіслано до редколегії 12.03.2024